

Брюксел, 9.6.2020 г.
COM(2020) 230 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно изпълнението и резултатите на програмата „Перикъл 2020“ за защита на
еврото срещу фалшифициране през 2019 г.**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението и резултатите на програмата „Перикъл 2020“ за защита на еврото срещу фалшифициране през 2019 г.

1. Общи положения

Програмата „Перикъл 2020“ (по-нататък наричана „програмата“) е програма за обмен, помощ и обучение за защита на еврото срещу фалшифициране. Тя заменя програмата „Перикъл“, която беше създадена през 2001 г. и обхващаше периода 2002—2013 г. Програмата беше създадена с Регламент (ЕС) № 331/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г.¹ С Регламент (ЕС) 2015/768 на Съвета от 11 май 2015 г.² нейното прилагане бе разширено, за да обхване неучастващите държави членки. С Регламент (ЕС) № 331/2014 срокът на програмата се установява до 31 декември 2020 г. По силата на член 13, параграф 3 от регламента от Комисията се изисква да представи на Европейския парламент и на Съвета годишна информация за резултатите от програмата. Настоящият годишен доклад е в отговор на това изискване за 2019 г.

2. Годишна работна програма за 2019 г.

а. Изпълнение на годишната работна програма за 2019 г.

Годишният бюджет за изпълнението на програмата за 2019 г. беше определен в размер на 1 072 400 евро и беше финансиран от бюджетен ред 01. 020400 от общия бюджет на Европейския съюз за 2019 г. През 2019 г. бяха отпуснати средства на обща стойност 1 064 821 евро. Програмата се изпълнява чрез съфинансирани прояви (безвъзмездни средства), идващи от компетентните органи на държавите членки, както и чрез „действия на Комисията“, организирани пряко от Комисията. През 2019 г. от бюджета на Комисията за действия в бюджета за безвъзмездни средства бе прехвърлена сума в размер на 213 854 евро за допълнителна подкрепа за изпълнението на действията на държавите членки.

Изпълнението на програмата отразяваше ангажимента на държавите членки и на Комисията да защитават еврото срещу фалшифициране. Обсъжданията на многогодишната стратегия на заседанията на Експертната група по проблемите на фалшифицирането на еврото (ЕГПФЕ) направиха възможно поемането на задължения за 99,29 % от общия бюджет през 2019 г. През 2019 г. по програмата бяха финансирани общо 13 проекта³. Като цяло, успешно безвъзмездни средства бяха предоставени за 10 проекта по заявления от компетентните органи на държавите членки, което представлява увеличение в сравнение с 8 проекта през 2018 г. Две заявления, подадени в рамките на

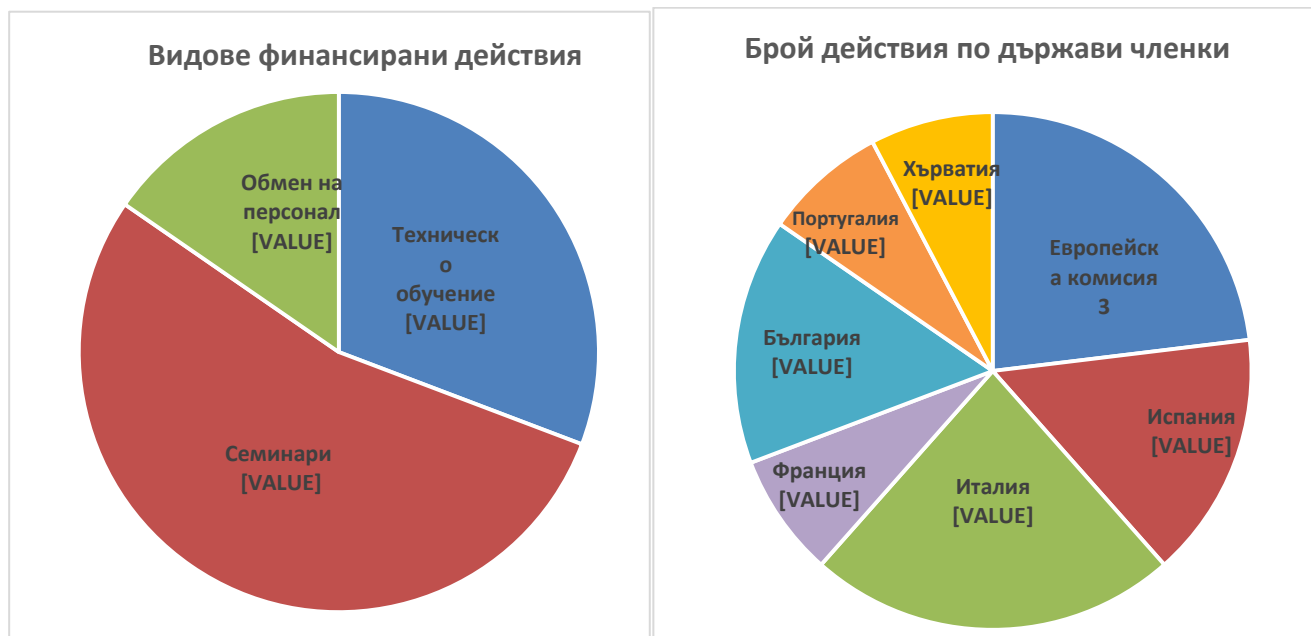
¹ Регламент (ЕС) № 331/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за обмен, помощ и обучение за защита на еврото срещу фалшифициране (програма „Перикъл 2020“) (ОВ L 103, 5.4.2014 г., стр. 1). Посоченият регламент отмени решения 2001/923/ЕО, 2006/75/ЕО и 2006/849/ЕО на Съвета.

² Регламент (ЕС) 2015/768 на Съвета от 11 май 2015 г. за разширяване спрямо неучастващите държави членки на приложението на Регламент (ЕС) № 331/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за обмен, помощ и обучение за защита на еврото срещу фалшифициране (програма „Перикъл 2020“) (ОВ L 121, 14.5.2015 г., стр. 1).

³ Цялостен преглед на действията по програмата „Перикъл“, за които бяха поети задължения през 2019 г., се съдържа в приложение I.

втория краен срок, не получиха безвъзмездни средства поради ограничения наличен бюджет. Освен това бяха финансирани 3 действия на Комисията, което е същият брой като през предходната година. През 2019 г. бяха изпълнени 7 действия, а 6 действия са в процес на изпълнение или ще бъдат изпълнени през 2020 г. и след това.

Диаграма I и диаграма II: Видове финансирани действия и брой действия по държави членки (действия, за които са поети задължения през 2019 г., вж. приложение I)⁴

Следва да се отбележи, че Франция, Италия и Испания, които са държавите членки, най-силно засегнати от фалшифицирането на еврото, тази година отново кандидатстваха за безвъзмездни средства. Освен това Португалия, България и Хърватия — като неучастващи държави членки, също са участвали като бенефициери в програмата през 2019 г. Следва да се отбележи, че прокуратурата на България за първи път кандидатства по програмата, което показва нарастващото участие на повече компетентни национални органи като бенефициери по програмата. Всички техни усилия водят до повишаване на защитата на еврото, което е от полза за всички други държави членки.

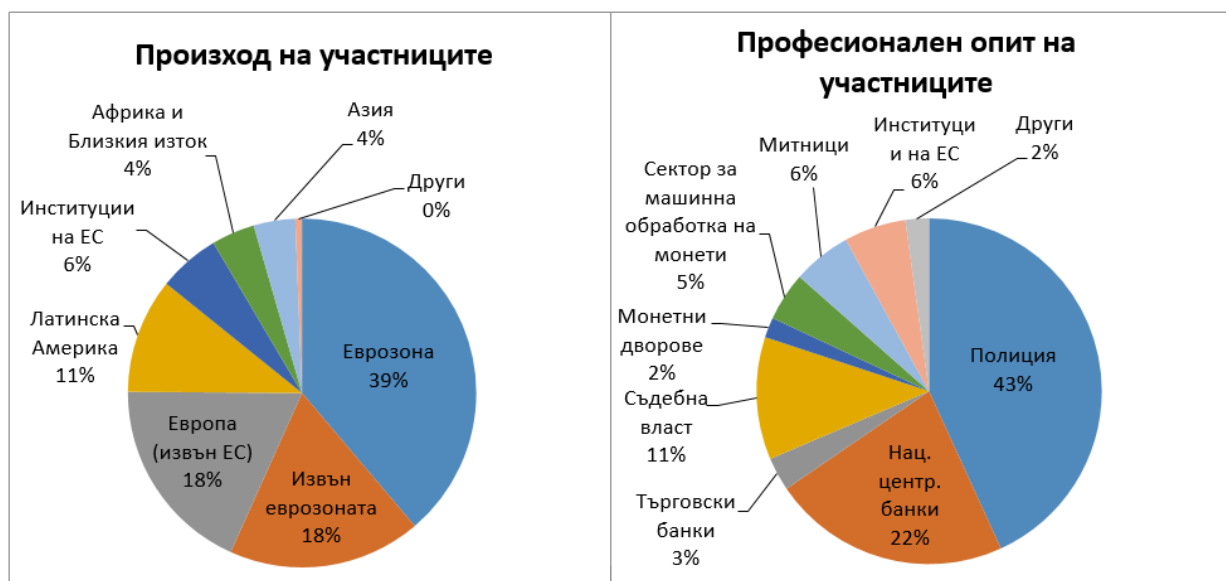
Действията, за които бяха поети задължения през 2019 г., включват 7 семинара/конференции, 4 технически обучения и 2 обмена на служители. Действията се осъществяват⁵ както в ЕС, така и извън него, в зависимост от конкретните нужди от защита на еврото срещу фалшифициране. От началото си програмата укрепи своя регионален подход чрез организирането на прояви, свързани с особено чувствителни региони на света. Специално внимание се отделя на Латинска Америка (семинар, организиран от Испания в Чили и Португалия с участието на бразилски представители), Югоизточна Европа (действия, организирани от България, Хърватия, Италия и Комисията) и Китай (специален семинар, организиран от италианското централно бюро за защита на еврото срещу фалшифициране (UCIFM) в Рим, Италия).

⁴ Всички данни се отнасят както за действия, изпълнени през 2019 г., така и за действия, които са в процес на изпълнение или ще бъдат изпълнени след 2019 г.

⁵ Изпълнението на някои действия продължава и през 2020 г.

На диаграми III и IV е представено разпределението на участниците в програмата според техния произход и професионален опит.

Диаграма III и диаграма IV: Произход и професионален опит на участниците⁶ (действия, за които бяха поети задължения през 2019 г., вж. приложение I)⁷

В действията, за които бяха поети задължения през 2019 г., участваха около 637 експерти.

Участниците бяха от 64 държави. Сред участниците в обученията преобладават участниците от Европа (75 %): 39 % са от държави от ЕС, членки на еврозоната, докато участниците от европейски държави, които не членуват в ЕС, възлизат на 18 %, а тези, идващи от държави от ЕС, които не са членки на еврозоната, се увеличи на 18 %⁸; 11 % от участниците в обученията са от Латинска Америка, което представлява съществено намаление в сравнение с миналата година⁹. И накрая, 4 % идват от Африка и Близкия изток, а 4 % — от Азия.

Що се отнася до професионалния опит на участниците, 43 % от общия брой са членове на полицейските сили. Това масово участие се дължи на факта, че полицейските органи са на предна линия в борбата срещу фалшифицирането на еврото, като към полицейските служители се числят както разследващи служители, така и технически специалисти. За втори път обаче в изпълнението на програма „Перикъл 2020“, през 2019 г. полицейските органи не представляват абсолютното мнозинство от участниците.

Другите категории участници възлизат на 57 % от общия брой, което представлява увеличение спрямо дела им през предходната година, който бе 46 %. Значителното участие на централните банки се запазва почти на същото равнище (с 22 %) и се

⁶ Втората категория включва, наред с останалото, Интерпол, служители от националните министерства и представителства, както и академичен персонал.

⁷ Всички данни се отнасят както за действия, изпълнени през 2018 г., така и за действия, които са в процес на изпълнение или ще бъдат изпълнени след 2018 г.

⁸ Повишение в сравнение с 11 % през 2018 г.

⁹ Понижение в сравнение с 26 % през 2018 г.

отбелязва значително повишение на участието на представителите на съдебната власт (11 %) ¹⁰. Следва да се отбележи участието на митниците (6 %), търговските банки (3 %) и монетните дворове (2 %), което отразява пълната гама на професионалния опит на участниците. И накрая, изпълнението на действието на Комисията за тестване на комплект за изпитване доведе до широко участие на представители на сектора за машинна обработка на монети (5 %) за четвърта поредна година, което утвърждава отново частния сектор като важен участник в борбата с фалшифицирането.

В резултат на това изпълнението на програмата отговаря на нейните транснационални и мултидисциплинарни аспекти, както се изисква от Регламент (ЕС) № 331/2014.

б. Преглед на действията в рамките на годишната работна програма за 2019 г.

Подобен преглед на действията по програма „Перикъл“ в рамките на годишната работна програма за 2019 г. може да бъде намерен в приложение I. Могат да бъдат подчертани следните действия:

Регионално международно сътрудничество

Програмата успя да запази и доразвие силното регионално международно сътрудничество през 2019 г.:

- Отделът за разследване на испанската централна банка (BIBE) организира в Чили съвместно действие, което обедини експерти от множество **латиноамерикански страни**, в това число Аржентина, Боливия, Бразилия, Колумбия, Коста Рика, Чили, Гватемала, Хондурас, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай, Перу, Доминиканската Република и Уругвай. С това действие се насърчиха мерки за защита на еврото срещу фалшифициране в държави от Латинска Америка, които са потенциално податливи на такова фалшифициране, и се подкрепи създаването и функционирането на чилийската национална централна служба.
- Четири действия бяха изпълнени или ще бъдат изпълнени в **Югоизточна Европа**, за запазване и по-нататъшно укрепване на силното регионално международно сътрудничество в този регион. Това включва съфинансирането на организираната от Хърватската национална банка четвърта конференция на Балканската мрежа за защита на еврото, която обединява национални и търговски банки от целия регион с цел обмен на най-добри практики. Тази конференция подкрепя обмена на информация и функционирането на система за ранно предупреждение между участващите държави.
- Нови географски области, обхванати от програмата „Перикъл 2020“: Две съфинансирани действия, организирани съответно от френската централна служба за премахване и преследване на фабрикуването на фалшиви парични знаци (la Répression du Faux Monnayage) и Националната банка на Португалия, се стремят да изградят мрежа за тясно сътрудничество със и между държавите в **Африка и Близкия изток**, като по този начин им се показва европейската законодателна рамка, необходимостта от създаване на национална централна служба за централизиране на информацията и най-добрите практики в борбата с

¹⁰ Повишение в сравнение с 4 % през 2018 г.

фалшифицирането на еврото. Освен това съфинансирана дейност, организирана от Българската народна банка, има за цел да насърчи такова сътрудничество между **черноморските страни**, като насочва вниманието върху техническото обслужване на фалшифицирани евробанкноти и евромонети.

Сътрудничество между ЕС и Китай

Следва да се отбележи организираната от UCIFM съфинансирана конференция на тема „Правна и оперативна рамка за подправени парични знаци в Европа и Китай“, която ще се проведе през 2020 г. в Рим, и която има за цел да разшири допълнително платформата за сътрудничество, създадена на срещата/семинарите на платформата ЕС-Китай за защита на паричните знаци срещу подправяне през ноември 2017 г. в Брюксел и през януари 2019 г. в Пекин. Тази среща ще включва представители на съответните китайски органи, участващи в борбата с фалшифицирането на валути, институциите на ЕС и представители на държавите членки, засегнати особено силно от фалшифицирането на еврото. Това действие цели да засегне теми като обмена на най-добри практики за откриване и разтуряне на нелегални печатници и монетни дворове, разпространението на фалшифицирани банкноти и монети в интернет/даркнет, каналите за обмен на оперативна информация и европейските и китайските правни уредби за защита на валутите срещу фалшифициране.

Класификация и/или установяване на истинността на евромонети и евробанкноти

Няколко действия, извършени през 2019 г., бяха насочени към въпроси, свързани с класифицирането и/или установяването на истинността на евромонетите:

- съфинансирана дейност за обучение по анализ на фалшифицирани монети за технически експерти, организирана от Централната банка на Испания;
- курс за практическо обучение във връзка с класифицирането на евро монетите във Франция като действие на Комисията, в което се разглежда и изоставането на държава членка в класифицирането на монетите;
- техническо обучение по защитата на евромонетите в Белград, Сърбия като действие на Комисията, организирано координирано с Европейския технически и научен център (ЕТНЦ) и Сръбската национална банка. Основните цели на проявата бяха да се повиши осведомеността относно настоящите заплахи от фалшифициране на евромонети, да се обучи съответният сръбски персонал за разпознаване на фалшивите евромонети и да се обменят информация и най-добри практики при разследването на случаи на съмнение за фалшифициране на евро монети;
- действие за тестване на комплект за изпитване, което включи участието на представители от сектора за машинна обработка на монети. Това действие, организирано като проява на Комисията в координация и в подкрепа на Европейския технически и научен център (ЕТНЦ), има за конкретна цел да тества актуализирана версия на комплекта за изпитване, който ще бъде използван за установяване на истинността на евро монетите в съответствие с член 4 от Регламент (ЕС) № 1210/2010.¹¹ То беше организирано като практическо допълнение и последващо действие във връзка с 2^{-ата} конференция

¹¹ ОВ L 339, 22.12.2010 г.

на платформа 1210, която също беше изпълнена през 2019 г., но за която са поети задължения в рамките на бюджета за 2018 г.¹² Тази конференция имаше за цел да повиши осведомеността и да сподели основните въпроси от интерес за всички заинтересовани страни във връзка с установяването на истинността на евро монетите и обработката на негодни за обращение евромонети съгласно горепосочения регламент.

3. Изпълнение на действия през 2019 г., за които са поети задължения по предходни бюджети на програмата¹³

През 2019 г. бяха осъществени 9 прояви, за които бяха поети задължения по предходните бюджети на програмата. 6 от тези действия бяха предложени от компетентните национални органи на държави членки, а именно Франция, Испания и Италия, а 3 действия бяха по инициатива на Комисията. Действията включваха 4 обмена на персонал, 2 технически обучения, 1 семинар, 1 закупуване на оборудване и едно проучване. Регионите и темите, на които беше отделено специално внимание, бяха Югоизточна Европа, Латинска Америка, както и установяването на истинността на евро монетите и проучване на потенциалните нови защитни елементи за евромонетите за подобряване на защитата им срещу фалшифициране. Това съфинансирано проучване, координирано от Monnaie de Paris (Монетен двор на Франция), може да даде отговор на нарастващата тенденция в статистиката на фалшифицирането на евромонети, както по отношение на количеството, така и по отношение на техния подвеждащ характер. Проучването е първа стъпка към потенциалното разработване на ново поколение евромонети с актуализирани защитни елементи.

4. Заключение и следващи стъпки

Програмата „Перикъл 2020“ продължава да е важно и ефективно средство за борба срещу фалшифицирането. Тя служи като основа за подпомагане на проучвания, поддържане и развитие на сътрудничеството и обмен на най-добри практики между всички участници в борбата срещу фалшифицирането на еврото. Това се подкрепя и от факта, че през 2019 г. 99,29 % от общия бюджет са били поети задължения, и от нарастващото участие на повече компетентни национални органи като бенефициери по програмата. Така се изпълнява препоръката в междинната оценка на програмата за насърчаване на по-голямо участие на компетентните национални органи в програмата.

Комисията разпространява непрекъснато резултатите от действията, подкрепяни по линия на програмата, сред експертите от Експертната група по проблемите на фалшифицирането на еврото (ЕГПФЕ). През 2019 г. се проведеха 3 заседания на ЕГПФЕ. Програмата се характеризира с висока степен на взаимно съгласуване и допълване с други сходни програми и действия на равнището на Съюза, тъй като е посветена изключително на предотвратяването и борбата с една специфична форма на организираната престъпност, а именно — фалшифицирането на еврото. Един от тях е

¹² Описание на това действие може да бъде намерено в предишния годишен доклад за 2018 г. по програма „Перикъл 2020“, вж. COM/2019/287 final.

¹³ Цялостен преглед на действията в рамките на програмата „Перикъл“, за които са поети задължения по предходни бюджети на програмата „Перикъл 2020“, но които бяха изпълнени през 2019 г., се съдържа в приложение II.

например инструментът на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ за *техническа помощ и обмен на информация (TAIEX)*, използван най-често за подпомагане на преговорите за присъединяване, и фонд „Вътрешна сигурност – полиция“ на ГД „Миграция и вътрешни работи“¹⁴, който покрива предотвратяването на престъпления и борбата с тях като цяло.

Комисията прие като част от следващата многогодишна финансова рамка предложение за продължаване на програмата след 2020 г. като програма „Перикъл IV“¹⁵. Беше предложен нов докладчик от комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на новоизбрания Европейски парламент, който потвърди значението на защитата на еврото чрез програмата „Перикъл IV“¹⁶.

Въз основа на резултатите от изпълнението на програмата и постоянния анализ на възникващите заплахи, обсъждани от ЕГПФЕ, се формулират следните приоритети за 2020 г.¹⁷:

- подпомагащи дейности, които имат за цел да се подобри сътрудничеството между държавите членки, които са засегнати в особено голяма степен от производството и разпространението на фалшифицирани монетни знаци;
- насърчаване на сътрудничество с органите на трети държави, където има подозрения или доказателства, че на територията им се произвеждат фалшифицирани евро;
- поддържане на ефикасна рамка за защита на еврото в Югоизточна Европа;
- нови развития: защитни елементи на евромонетите, прилагането на Регламент (ЕС) № 1210/2010 относно установяване на истинността на евро монетите и обработката на негодни за употреба евро монети, разпространение на фалшификати и висококачествени компоненти по интернет, подкрепа за създаване/укрепване на национални бюра за координация.

Като се има предвид потенциалното въздействие на Covid-19 върху програмата „Перикъл 2020“, Комисията ще прилага политика на гъвкавост и опростяване по отношение на изпълнението на програмата.

¹⁴ Регламент (ЕС) № 513/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за създаване на инструмента за финансово подпомагане на полицейското сътрудничество, предотвратяването и борбата с престъпността и управлението на кризи като част от фонд „Вътрешна сигурност“ и за отмяна на Решение 2007/125/ПВР на Съвета (ОВ L 150, 20.5.2014 г., стр. 93).

¹⁵ Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за създаване на програма за обмен, помощ и обучение за защита на еврото срещу фалшифициране за периода 2021—2027 г. (програма „Перикъл IV“) COM/2018/369 final — 2018/0194 (COD) и Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за разширяване спрямо неучастващите държави членки на приложението на Регламент (ЕС) №.../2018 за създаване на програма за обмен, помощ и обучение за защита на еврото срещу фалшифициране за периода 2021—2027 г. (програма „Перикъл IV“) COM/2018/371 final — 2018/0219 (APP).

¹⁶ За повече информация относно процедурата по МФР за програма „Перикъл IV“ вж. годишния доклад за 2018 г. относно „Перикъл 2020“, COM/2019/287 final.

¹⁷ Приоритетите на програмата за 2020 г. са важна част от годишната работна програма, приложена към Решение C(2019) 8362 final на Комисията от 26 ноември 2019 г. относно приемането на годишната програма за 2020 г. на програмата „Перикъл 2020“.